

■ Έρνέστο Κάρντεναλ (1925-2020)

‘Ο ιερέας τῆς κοινωνικῆς ἀπελευθέρωσης* «Κύριε,... σήκωσε Σὺ τὸ ἀκουστικό!»

Τὴν Κυριακὴ 1η Μαρτίου 2020, πέθανε ὁ Έρνέστο Καρντενάλ, ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς ἱερέας, μία ἀπὸ τὶς σημαντικώτερες φυσιογνωμίες τῆς πατρίδας του, τῆς Νικαράγουας, καθὼς ὑπῆρξε ἐνεργὸ μέλος τοῦ Κινήματος τῆς *Θεολογίας τῆς Ἀπελευθέρωσης* καὶ τῶν Sandinistas, πὸ ἀνέτρεψε τὸν δικτάτορα Σομόζα τὸ 1979.

Διετέλεσε Ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ μέχρι τὸ 1987, ὅταν καὶ παραιτήθηκε διαφωνώντας μὲ τὸν τρόπο ἄσκησης τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τοὺς Σαντινίστας.

Στὰ ἑλληνικὰ κυκλοφόρησε τὸ 1985, ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις Μαλλιάρη, τὸ βιβλίο του «Τὸ Εὐαγγέλιο τῆς Ἐπανάστασης τῶν Σαντινίστας».

Σήμερα θεωρεῖται ἓνας ἀπὸ τοὺς σημαντικώτερους ποιητὲς τῆς γενιᾶς του, ὄχι μόνον στὴν Λατινικὴ Ἀμερική, ἀλλὰ παγκοσμίως. **Τ**ὸ 2005 ἦταν ὑποψήφιος γιὰ τὸ Βραβεῖο Νόμπελ Λογοτεχνίας (ποίηση). **Τ**ὸ ποίημα πὸ ἀκολουθεῖ – ἔχει μεταφρασθεῖ σὲ τουλάχιστον 20 γλώσσες – εἶναι σὲ ἀπόδοση Ρήγα Καππάτου, ἀπὸ τὴν συλλογὴ «16 Λατινοαμερικανοὶ ποιητὲς», τῶν ἐκδόσεων Καραβία (1980).

* * *

Προσευχὴ γιὰ τὴν Μαίρυλιν Μονρόε

Κύριε,

Δέξου τούτη τὴν κοπέλα γνωστὴ σ' ὅλη τὴ γῆ μὲ τὸ ὄνομα τῆς Μαίρυλιν Μονρόε

μόλο πὸ αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ πραγματικὸ τῆς ὄνομα (ἀλλὰ Ἐσὺ γνωρίζεις τὸ πραγματικὸ τῆς ὄνομα, ἐκεῖνο τῆς ὀφρανούλας βιασμένης στὰ 9 τῆς χρόνια καὶ τὴν ὑπάλληλο καταστήματος πὸ στὰ 16 εἶχε θελήσει νὰ σκοτωθεῖ)

και που τώρα παρουσιάζεται μπροστά Σου χωρίς κανένα μακιγιάζ
δίχως τον αντιπρόσωπό της του Τύπου

δίχως φωτογράφους και δίχως να υπογράφει αυτόγραφα μόνη
σαν κοσμοναύτης μπροστά στην κοσμική νύχτα.

Όνειρεύτηκε σαν ήτανε μικρή πώς βρέθηκε γυμνή σε μία
Έκκλησία (κατά πώς γράφει το Time) μπροστά σ' ένα γονατιστό
πλήθος με τα κεφάλια στο δάπεδο

κι έπρεπε να περπατήσει στις μύτες των ποδιών της για να μην
πατήσει τα κεφάλια.

Εσύ γνωρίζεις τα όνειρά μας καλύτερα απ' τους ψυχιάτρους.

Έκκλησιά, σπίτι, σπηλιά είναι ή ασφάλεια του μητρικού στέρνου.

Αλλά επίσης κάτι πιο πολύ απ' αυτό...

Τα κεφάλια είναι οι θαυμαστές, είναι φανερό (ή μάζα των κε-
φαλιών στο σκότος κάτω απ' το συντριβάνι του φωτός).

Αλλά ο ναός δεν είναι το στούντιο της 20th Century Fox.

Ο ναός – από μάρμαρο ή χρυσάφι – είναι ο ναός του σώματός
της σ' αυτό υπάρχει ο Υιός του Ανθρώπου με το μαστίγιο στο χέρι
έκδιώκοντας τους εμπόρους από την 20th Century Fox που με-
τέτρεψαν τον οίκο προσευχής Σου εις σπήλαιον ληστών.

Κύριε,

Σ' αυτό τον κόσμο τον μολυσμένο από κρίματα και ραδιενέργεια
Συ δεν θά ρίξεις κρίμα σε μια μικρή υπάλληλο καταστήματος.

Που καθώς όλες οι υπάλληλοι καταστημάτων όνειρεύτηκε
να γίνει άστéρας του κινηματογράφου.

Και το όνειρό της έγινε πραγματικότητα (άλλα όμοια της
πραγματικότητας του technicolor).

Εκείνη δεν έκανε άλλο από το να παίξει ανάλογα με το σενάριο
που της δώσαμε.

-Εκείνο της ίδιας της ζωής μας – Και ήταν σενάριο παράλογο.

Συχώρησέ την Κύριε και συχώρα κι εμάς για την δική μας 20th
Century Fox.

Μαίρυλιν Μονρόε: Πέθανε το 1962 στα 36 της χρόνια από
υπερβολική χρήση βαρβιτουρικών

γι' αυτήν την Κολοσιαία Υπερπαραγωγή που σ' αυτήν δουλέ-
ψαμε όλοι.

Εκείνη διψούσε για αγάπη κι εμείς
της προσφέραμε ήρεμιστικά.

Για τη θλίψη του να μην είμαστε
άγιοι,

το συνέστησε ή ψυχανάλυση.

Θυμήσου Κύριε τον δυνατό τρό-
μο της μπροστά στην μηχανή

και τὸ μῖσος στὸ μακιγιάζ –ἐπιμένοντας νὰ μακιγιάρεται σὲ
κάθε σκηνή– και πὼς μεγάλωνε και μεγάλωνε ὁ τρόμος
και πιὸ πολὺ τὴν ἄργητά της στὸ στούντιο.

Ὅπως κάθε μικρὴ ὑπάλληλος καταστήματος ὄνειρεύτηκε νὰ
γίνει ἀστέρι τοῦ κινηματογράφου.

Και ἡ ζωὴ της ἦταν ἐξωπραγματικὴ καθὼς ἓνα ὄνειρο ποὺ ἓνας
ψυχίατρος ἐρμηνεύει και καταχωρίζει.

Τὰ εἰδύλλιά της ἦταν ἓνα φιλὶ μὲ τὰ μάτια κλειστὰ ποὺ ὅταν
ἀνοίγουν τὰ μάτια

ἀνακαλύπτει κανεὶς πὼς ἦταν κάτω ἀπὸ προβολεὶς
και κλείνουν τοὺς προβολεῖς!

και ξεκαρφώνουν τοὺς τοίχους τοῦ δωματίου (ἦταν ἓνα σὲτ
κινηματογραφικὸ)

ἐνῶ ὁ σκηνοθέτης ξεμακραίνει μὲ τὸ σενάριό του γιατί ἡ σκηνὴ
γυρίστηκε.

Ἡ σὰν ἓνα ταξίδι μὲ γιῶτ, ἓνα φιλὶ στὴν Σιγκαπούρη, ἓνας
χορὸς στὸ Ρίο,

ἡ δεξίωση στὸν πύργο τοῦ Δοῦκα και τῆς Δούκισσας τοῦ
Οὐϊνδσορ

ὅπως φάνηκαν στὴν μικρὴ σάλα τοῦ ἄθλιου διαμερίσματος.

Ἡ ταινία τελείωσε δίχως τὸ φιλὶ τοῦ τέλους.

Τῆ βρήκανε νεκρὴ στὸ κρεβάτι της μὲ τὸ χέρι ἀπλωμένο στὸ
τηλέφωνο.

Και οἱ ντέτεκτιβς δὲν ἔμαθαν σὲ ποιὸν ἤθελε νὰ τηλεφωνήσει.

Ἦταν

Σὰν κάποιος ποὺ σημείωσε τὸν ἀριθμὸ τῆς μοναδικῆς φιλικῆς
φωνῆς

κι ἀκούει μόνο τὴ φωνὴ μιᾶς μαγνητοταινίας ποὺ λέει: Wrong
number

ἢ σὰν κάποιος ποὺ πληγωμένος ἀπὸ τοὺς γκάνγκστερς
ἀπλώνει τὸ χέρι σὲ ἓνα κομμένο τηλέφωνο.

Κύριε,

ὅποιοσδήποτε κι ἂν ἦταν αὐτὸς ποὺ ἐκείνη ἤθελε νὰ καλέσει
και δὲν τὸν κάλεσε (κι ἴσως νὰ μὴν ἦτανε κανεὶς

ἢ ἦταν κάποιος ποὺ τ' ὄνομά του δὲν ὑπάρχει στὸν τηλεφωνικὸ
κατάλογο τοῦ Λὸς Ἄντζελες),

σήκωσε Σὺ τὸ ἀκουστικό!

* * *

Καθὼς θὰ ξεκινούσε ἡ Σαρακοστή

1η Μαρτίου, καθὼς θὰ ξεκινούσε ἡ Σαρακοστή, δηλαδὴ ἡ ἀγω-

νιστική πορεία πρὸς τὴν Ἀνάσταση, κοιμήθηκε στὰ 94 του ὁ Ἑρνέστο Καρντενάλ ἀπὸ τὴν Νικαράγουα: Ἕνας ἀπὸ τοὺς πατέρες τῆς Θεολογίας τῆς Ἀπελευθέρωσης, ἐπανάστατης, καθολικὸς ἱερέας καὶ ποιητής.

Στὸν Καρντενάλ τὸ 1984 ὁ τότε πάπας Ἰωάννης Παῦλος ἀπαγόρευσε τὴν ἄσκηση τῆς ἱερωσύνης. Τὸν ἀπεκατέστησε ὁμως τριανταπέντε χρόνια ἀργότερα (τὸ 2019 – εὐτυχῶς ἐν ζωῇ) ὁ νῦν πάπας Φραγκίσκος.

Δυὸ λόγια του: «Ὁ Ἰησοῦς μιλάει πολὺ γιὰ αἰώνια ζωή. Ἀλλὰ ἐμεῖς ξέρουμε ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ ἐξωγήϊνη ζωή, ἀλλὰ γιὰ μιὰ ζωὴ χωρὶς θάνατο... Γιὰ τὴν ἀνάστασή μας δὲν ξέρουμε σχεδὸν τίποτε. Καὶ δὲν χρειάζεται νὰ σπαζοκεφαλιάζουμε πάρα πολὺ πάνω σ' αὐτό... Ἐγὼ πιστεύω πάρα πολὺ ἀπλά... ὅτι οἱ τάφοι ὄλων ποὺ ἀγαποῦν τοὺς πλησίον τους εἶναι ἀδειανοί [...].»

Ernesto Cardenal, «Τὸ εὐαγγέλιο τῆς ἐπανάστασης τῶν Σαντινίστας» (μτφρ. Βαγγ. Νιάνιος), ἐκδ. Μαλλιάρης Παιδεία 1985, σελ. 222-223, 238. Θανάσης Ν. Παπαθανασίου.

(*) Ἐφημ. «Χριστιανική», ἀριθμ. 1052(1364)/5.3.2020, σελ. 5. Τοῦ Βαγγέλη Νιάνιου. ● Ἐπιμέλ. ἡμετ.